

Handläggare
Charlotta Hansson
Telefon: 08-508 18 272**Till**
Farsta stadsdelsnämnd
2025-06-18

Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remiss av förslag till Stockholms stads kemikalieplan 2025–2031
2. Ärendet justeras omedelbart

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har på uppdrag av kommunfullmäktige tagit fram ett förslag till ny kemikalieplan för perioden 2025–2031. Den föreslagna kemikalieplanen beskriver hur stadens olika verksamheter ska arbeta inom sju olika verksamhetsområden för att nå miljöprogrammets mål.

Förvaltningen ser positivt på att kemikalieplanen kortats ner med fokus på att beskriva åtgärderna och att planen kommer att kompletteras med fördjupade texter och vägledningar. Förvaltningen har haft stor nytta av bland annat *Vägledning för hållbar vård och omsorg* och *Vägledning för kemikaliesmart förskola*. För att underlätta för verksamheterna ser förvaltningen behov av att fler vägledningar tas fram per verksamhetsområde och att implementering genomförs enligt liknande koncept.

Förvaltningen framhåller behovet av fortsatt stöd med specialistkompetens från kemikaliecentrum vilket är en viktig förutsättning vid genomförande av åtgärder i kemikalieplanen. I förvaltningens verksamheter finns även behov av grundläggande såväl som specialiserade utbildningar om kemikaliefrågor som med fördel arrangeras av miljöförvaltningen.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har på uppdrag av kommunfullmäktige tagit fram förslag till kemikalieplan för perioden 2025–2031. Förslaget till kemikalieplan har utarbetats av kemikaliecentrum på avdelningen för stadsmiljö på

miljöförvaltningen i samarbete med de mest berörda förvaltningarna och bolagen.

Förvaltningen tog emot remissen den 17 mars 2025 och svar ska skickas till kommunstyrelsen senast den 23 juni 2025.

Remissen i sammanfattning

FN:s miljöorgan UNEP pratar om en trippel planetär kris: klimatet, den biologiska mångfalden och spridning av kemiska föroreningar i miljön. För att hantera den sista delen arbetar EU och Sverige för en giftfri miljö.

Stockholms stads kemikalieplan 2025–2031 är den tredje i ordningen. Planen utgår från målet *”Ett giftfritt Stockholm”* i Stockholms stads miljöprogram 2030 och delmålet *”Minskad användning och spridning av skadliga ämnen”*. Det beskriver ett miljötillstånd som är önskvärt - en giftfri livsmiljö för dem som bor i staden och för den biologiska mångfalden. Detta mål knyter an till det nationella miljökvalitetsmålet *Giftfri miljö*.

I miljöprogrammet finns också den uttryckta ambitionen att staden specifikt ska *”skärpa sina krav och sluta köpa in varor och produkter i vilka innehållet av PFAS, ftalater, bisfenoler och svårnedbrytbara ämnen är känt samt successivt fasa ut dessa produkter”*. Dessa ämnen kan störa miljön och människors hälsa och ska därför fasas ut. De här ämnena finns i hög grad i vardagliga varor vi har omkring oss till exempel kläder, möbler, leksaker och byggmaterial.

Utfasningsämnen har så pass allvarliga egenskaper, exempelvis cancerframkallande, reproduktionsskadliga, kraftigt allergiframkallande och mycket svårnedbrytbara, att de bör fasas ut och inte användas alls. Riskminskningsämnen har egenskaper som gör att de kan vara allergiframkallande av normalgraden eller misstänkt reproduktionsskadliga. De får endast användas under förutsättning att det inte finns risker för att människa och miljö att exponeras för dessa. Verksamheter bör överväga att byta ut dem.

Kemikalieplanen syftar till att konkretisera vilka åtgärder som behöver vidtas av stadens verksamheter för att nå miljöprogrammets mål. Uppdelat på sju verksamhetsområden/kapitel presenteras vad som ska göras, vilken verksamhet som är ansvarig och när åtgärderna ska vara utförda.

Kemikalieplanens områden:

- Bygg- och anläggningsmaterial
- Stadens kemikaliehantering
- Växtskyddsmedel
- Tillsyn och kontroll
- Miljögiftsövervakning
- Särskilt känsliga grupper

Barn, unga och kvinnor i barnafödande ålder är särskilt känsliga för påverkan av kemiska ämnen. Dessa gruppers vardag är därför ett prioriterat insatsområde och åtgärder som rör dem återfinns både i respektive kapitel i kemikalieplanen och i kapitlet *Särskilt känsliga grupper*.

För att öka genomslaget och användbarheten har den nya kemikalieplanen kortats ner och fokus är på att beskriva åtgärderna. Den beslutade planen kommer sedan att kompletteras med fördjupade texter, vägledningar och framtagna rapporter i en digital publicering på stadens webb. På så sätt ökar möjligheten att hålla den information som stödjer genomförandet av planen aktuell. Tanken är också att det på webben kommer vara möjligt att beskriva hur arbetet framskrider och beskriva förutsättningarna för genomförandet mer i detalj för att underlätta för stadens förvaltningar och bolag i genomförandet av planen.

Varje verksamhet är ansvarig för sitt eget miljöarbete, men alla verksamheter i staden kan inte ha den specialkompetens som behövs för att göra de bedömningar och avvägningar som krävs för dessa frågor. Staden har därför ett kemikaliecentrum, placerat på miljöförvaltningen, med uppdrag att stödja kemikaliearbetet i nämnder och bolag. Det innebär att kemikaliecentrum sprider och tillhandahåller kunskap genom att bland annat ge råd och vägledning vid formulerande och uppföljning av kemikaliekrav i upphandlingar samt att ge stöd kring substitution av kemiska produkter.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att kemikalieplanen kortats ner med fokus på beskrivning av åtgärderna och att planen kommer att kompletteras med fördjupade texter och vägledningar.

Förvaltningen har haft stor nytta av bland annat *Vägledning för hållbar vård och omsorg* och *Vägledning för kemikaliesmart förskola*. För att underlätta för verksamheterna ser förvaltningen behov av att fler vägledningar tas fram per verksamhetsområde och att implementering genomförs enligt liknande koncept.

Förvaltningen anser att fortsatt stöd och råd från kemikaliecentrum är en viktig förutsättning vid genomförande av åtgärder i kemikalieplanen såsom upphandling, inköp och utfasning av artiklar som innehåller utfasningsämnen. I förvaltningens verksamheter finns även behov av grundläggande såväl som specialiserade utbildningar om kemikaliefrågor som med fördel arrangeras av miljöförvaltningen.

Det är också positivt att kemikalieplanen genomgående särskilt lyfter barn, unga, gravida och andra särskilt utsatta grupper.

Förvaltningen bedömer att genomförande av åtgärder i kemikalieplanen med minskad användning och spridning av skadliga ämnen innebär förbättringar för miljön och människors hälsa.

Karin Kollberg
Stadsdelsdirektör
Första stadsdelsförvaltning

Johanna Löfvenius
Avdelningschef
Första stadsdelsförvaltning

Bilagor

Miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag till Stockholms stads kemikalieplan 2025–2031

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Kollberg, Stadsdelsdirektör	2025-05-27
Johanna Löfvenius, Avdelningschef	2025-05-27